

Quim Torra i el desencant

«L'entusiasme nacional del referèndum de l'1-O ha deixat lloc a llargs períodes de frustració i escepticisme»

El desencanto és una pel·lícula ja clàssica, rodada en l'estricta blanc i negre de l'tardofranquisme. Veiem Felicitat Blanc, vídua del poeta falangista Leopoldo Panero. Veiem el jove Leopoldo María Panero, bala perduda nascuda d'aquell matrimoni. Mare i fill acomodats en el mateix banc. Ella recorda temps millors i relata una vella anècdota de el pare Palomar, un sacerdot preocupat per la deriva de l'infant díscol. "Leopoldo pot ser tot o res". El jove Leopoldo, ja talludo, reacciona. "Jo crec que tenia molta raó. Sobretot en la segona".

Aquesta setmana hem assistit a la mort per inanició de la XII legislatura de Parlament de Catalunya. Una aventura que va tenir una arrencada forçós al gener de 2018 després d'unes eleccions convocades des de Madrid. El desenvolupament no ha pogut ser més accidentat. Un per un, tots els candidats a presidir la Generalitat han estat desqualificats per un jurat parcial i comprat. No va poder investir Carles Puigdemont. Ho va intentar Jordi Turull però va acabar entre reixes. A Jordi Sánchez ni tan sols li van permetre abandonar la seva cel·la.

Per fi, quan semblava que els poders de l'Estat no plantejaven objeccions al mandat de Quim Torra, va arribar la Junta Electoral amb les rebaixes. A hores d'ara, que la Taula de Parlament hagi acceptat retirar l'acta al President em sembla anecdòtic. Ja fa molt temps que la democràcia catalana està segrestada per poders polítics, mediàtics i judicials que manegen els fils a molts quilòmetres de al parc de la Ciutadella.

El 1975, la mort de Franco va desencadenar una espècie d'eufòria col·lectiva, un frenesí democràtic, una sensació compartida que els temps estaven a punt de canviar i tots els somnis semblaven possibles i fins i tot inevitables. En aquest clima optimista es van moure les primeres eleccions de 1977. Tan sols un any després, el referèndum constitucional va registrar una participació escassa i el nou règim es va estrenar enmig d'una sensació general d'esgotament. És això que la historiografia va cridar desencant.

Diria que Catalunya està experimentant un procés semblant. L'entusiasme nacional del referèndum de l'1-O ha deixat lloc a llargs períodes de frustració i escepticisme. Suposo que la classe dirigent no va saber advertir els obstacles de la via unilateral ni la magnitud de la resposta repressiva. S'ha insistit poc en una veritat amarga: que construir un Estat no és un miracle espontani sinó una interminable impaciència. Una cursa de fons. Una maratón.

Catalunya, com el nen Leopoldo a El desencanto, pot ser tot o res. Fa poc més de tres anys, la independència semblava un horitzó tan probable com immediat. Ara és habitual trobar-nos amb gestos contrariats al mig d'una autonomia intervinguda. Han florit les desconfiances i les trinxeres de sigles. Si la victòria no és possible, al menys seria desitjable aprendre a gestionar el fracàs. Perquè el fracàs, deia Leopoldo María Panero, "és la més resplendent victòria".